

2020-03-15 Nr. S-022

Lietuvos Respublikos Prezidentui

kanceliarija@prezidentas.lt

Lietuvos Respublikos Seimui

priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

LRVkanceliarija@lrv.lt

LR Susisiekimo ministerijai

sumin@sumin.lt

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

post@socmin.lt

DĖL COVID-19 POVEIKIO MAŽINIMO PRIEMONIŲ

Lietuvos keleivių vežimo asociacija (toliau – *Asociacija*), atstovaudama lietuviško kapitalo keleivių vežėjams, kreipiasi į LR Vyriausybę ir LR Seimą dėl skubių priemonių mažinti koronaviruso neigiamą poveikį keleivių vežimo sektoriui.

Dėl ekstremalios situacijos Lietuvos keleivių vežėjai susiduria su dvejopo pobūdžio grėsmėmis: grėsme dėl savo darbuotojų sveikatos ir gyvybės, kadangi keleivių vežimas reikalauja tiesioginio darbuotojo buvimo darbo vietoje ir visiškos ekonominės veiklos žlugimo – bankroto – grėsme¹, nes 100 proc. nutraukus keleivių vežimo veiklą ar ją apribojus ima trūkti apyvartinių lėšų dėl to turės būti mažinamas darbuotojų skaičius, įmonės negalės vykdyti mokestinių prievolių valstybės biudžetui ir kredito įstaigoms.

Keleivių vežėjai supranta, kad esant šiai nenumatytai situacijai turi būti siekiama bendro susitelkimo ir solidarumo, tačiau kartu ši situacija reikalauja valstybės institucijas imtis ryžtingų priemonių neigiamam poveikiui mažinti, nes tampa akivaizdu, kad koronavirusas turi ir turės ne tik trumpalaikes pasekmes, bet ir akivaizdžiai lems ilgalaikes pasekmes visuomenės ir valstybės gerovei. Todėl keleivių vežėjai kreipiasi siūlydami skubos tvarka imtis šių priemonių:

1. Sudaryti sąlygas keleivių vežimo įmonėms ir jų darbuotojams skubiai pasinaudoti dalinio darbo kompensacija.

Darbo kodekso 48 str. numato galimybę, esant Vyriausybės pripažintoms priežastims, darbuotojams gauti dalinio darbo kompensaciją Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Tačiau šiuo metu galiojanti tvarka faktiškai reiškia, jog Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Sodra) turi net 30 dienų priimti sprendimą, o darbdavys turi teikti prašymą pagrindžiančius dokumentus. Toks delsimas esant ekstremaliai situacijai negali būti pateisinamas, todėl siūlome skubos tvarka Vyriausybei pripažinti keleivių vežimo įmonių darbuotojus turinčiais teisę gauti dalinio darbo kompensaciją dėl koronaviruso sukeltos ekstremalios situacijos ir įpareigoti Sodrą skubos tvarka ne vėliau kaip per 5 darbo dienas priimti sprendimą dėl šios kompensacijos mokėjimo.

¹ Yra nemažai įmonių, kurių veikla orientuota vien į užsakomuosius turistų vežimus, taip pat tarptautinį ir tolimąjį reguliary susisiekimą šalies viduje.

2. Ekstremalios situacijos laikotarpiu atidėti valstybinio socialinio draudimo (Sodros) įmokas, o situacijai pasibaigus sudaryti įmokų mokėjimo grafiką.

Keleivių vežėjams priverstinai ne dėl nuo jų priklausančių aplinkybių sustabdžius ar laikinai nutraukus veiklą ir negaunant jokių apyvartinių lėšų, tačiau siekiant išlaikyti darbuotojus ir stabilizuoti ekonominę padėtį, yra būtina ekstremalios situacijos laikotarpiu įšaldyti Sodros mokesčio mokėjimą, o šiam laikotarpiui pasibaigus sudaryti sąlygas išdėstyti mokėjimus per ilgesnį laikotarpį.

3. Skirti tiesiogines išmokas netekto darbo užmokesčio finansavimui.

Keleivių vežimo sektorius dėl susitariusios situacijos patiria tiesioginius nuostolius, šie nuostoliai tiesiogiai veikia įmonių darbuotojus, kuriems iškilo reali grėsmė netekti darbo ir pajamų šaltinio, kas valstybės mastu reiškia bedarbystės neišvengiamą augimą², todėl, iki stabilizuosis situacija, laikinai turėtų būti skiriamos tiesioginės išmokos netekto darbo užmokesčio fondo įmonėse finansavimui.

4. Sudaryti sąlygas darbdaviui dėl ekstremalios situacijos aplinkybių keisti darbuotojo darbo sąlygas.

Įprastomis sąlygomis galiojantis Darbo kodeksas nenumato galimybes, nedelsiant, dėl ekstremalios situacijos ar karantino vienašališkai keisti darbuotojo darbo sąlygas: priverstinai išleisti atostogų (ar nemokamų atostogų), sutrumpinti darbo valandas, keisti darbo pobūdį, apmokėjimo tvarką ir pan. Todėl, susidūrus su neišvengiama būtinybe tai daryti, siūlome numatyti galimybę ekstremalios situacijos atveju laikinai darbdaviui keisti darbuotojo darbo sutarties sąlygas be darbuotojo išankstinio sutikimo ir suspenduoti su darbo santykiais susijusių išmokų mokėjimą. Toks pakeitimas leis šiuo laikinuoju metu išlaikyti darbuotojo darbo vietas ir pritaikyti veiklą prie laikinai pakitusios situacijos.

5. Suteikti valstybės garantiją įmonę finansuojančioms kredito įstaigoms.

Įmonės turi įsipareigojimus bankams, kredito įstaigoms, lizingo bendrovėms, tačiau sustabdžius ar laikinai visiškai nutraukus veiklą šie įsipareigojimai nebus vykdomi dėl apyvartinių lėšų trūkumo, todėl kredito įstaigoms turi būti suteikta valstybės garantija už įmonės įsipareigojimus. Analogiškų sprendimų jau imasi kitos ES valstybės³.

6. Atidėti dalies įmonėms taikomų mokestinių prievolių vykdymą

Vežėjams negaunant pajamų iš nuolatinės veiklos neabejotinai sutriks mokestinių prievolių valstybei vykdymas, todėl šios prievolės iki veiklos atnaujinimo turėtų būti sustabdomos neskaičiuojant delspinigių ar baudų.

Esame pasirengę konstruktyviai dirbti šiuo sudėtingu laikotarpiu ir kartu tikimės Jūsų geranoriško bendradarbiavimo.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis

8 655 83009, gintaras.nakutis@lkva-asociacija.lt

² Preliminariais skaičiavimais, dėl sumažėjusio darbo vien užsakomąsias turistines ir tarptautinio ar tolimojo reguliaraus susisiekimo kelionės atliekantys vežėjai bus priversti 2 – 2,5 tūkst. mažinti darbuotojų skaičių. (P.S. Duomenys tikslinami).

³ Vokietijoje jau kalbama apie tai, kad: „KfW“ paskolų sąlygos bus pakeistos taip, kad federalinė vyriausybė priimtų daugiau rizikos, o paskolų paraiškų teikimo procedūros būtų supaprastintos ir pagreitintos. Taip pat būtų išplėsta galimybė gauti kredito garantijas. „Mes prisiimame neribotą pažadą mažiausiems verslams, pradedant taksi vairuotojais ir baigiant kūrybinėmis industrijomis, ir tikrai didelėms įmonėms, turinčioms dešimtis tūkstančių darbuotojų“, – sakė p. Altmaier “.